

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hához
 (hordva.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-haasos peltisor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyitási peltisor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapest: Dorottya-utca
 3. sz. I. em. Becz: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Berontatlan levelek csak ismert e-
 zektől fogadtatnak el. — Kéziratok nem
 adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közlemé-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Az erdélyi szász pártok legújabb taktikája, tekintettel közel múltjokra.

I.

A legújabb kor hadtörténelme, nem igen emlékezik diadalmas szász hadverőkről; hanem a politikai taktikában mindig nagy mesterek voltak: hasznot tudtak húzni a körülményekből, s ha magyar volt ellenfelük, mindig sokat számítottak az ő nagylelkűségére, jól tudva azt, hogy a hétszázados együttlét fejében nem veszi tulszigoruan ad notam azt, mit mutat az osztóigazság mérlegnyelve. Az erdélyi szász pártokat taktikájuk ez egyik főmotora most zsákutcába vezette; ámde nem lennének ők a régi „okos körültekintők“ utódai, ha azonnal föl nem találnák magukat.

A magyar belügyminiszter rendeletére, az államiság egére törő egyetem letűnt a politikai láthatárról, mint a bolygó lidérezfény szétfoszlik a napsugarainál, ha még egyszer oly posványos is a terület; azonban a szász csillagkeresők védőrei itt vannak a pesti parlamentben is: ezek vették föl a védelem fonalát, az egyetem-ásta sánczok mögé ezek sorakoztak, s hogy mindannyian egyszerre bele ne bukjanak — szépségesen rendezkedtek.

A politikai csatatéren is van jobb- és bal-szárny, van közép és tartalék; hogy ne tudnák ezt a szász taktikások, akik lehet, hogy győzelemre is számítanak, de bizonynyal a retiráda lehetőségére is gondoltak, mutatja ezt csatasorba föllállásuk.

Tapasztalván, hogy a magyar parlament nem hajlandó az egyetem kívánatára vád alá helyezni a magyar felelős kormányt, a szászajku országos népképviselők első hevítkben kézalatt tudatták illő helyen, hogy az ő 22 szavazatukra ne számítsanak.

Ugy látszik azonban, hogy később magukba tétek, s mint jó színészek jobban sceniroznak: kioszták a szerepeket.

Négyen-öten kiléptek a Deák-körből, négyen a Deák-pártból is, — ketten tiltakoztak a Kappnál tartott értekezlet határozata ellen, egy harmadik is csatlakozott ehez, de a szavazás előtt eltávozott, hanem azért a határozat ellen szavazók száma 4—1, miután egyik utólag ismét meghajlott a többség határozata előtt; a rezervában leg többben maradtak és pedig nagyobbára a hajdan „ifju szászok“ hadából.

Nem mesteri sorakozás-e ez? Lehet többségük azoknak, kik a haza küldött nagy-szebeni egyetem fölfogását gondatlanul védeni készek, igen azoknak is, kik a Deák-párt jobb belátására appellálunk, — majoritás kerülhet ki a rezervák soraiból s e mellett azt sem lehet előre tudni: hol, mikor és hogy kerül össze ismét a 22 szavazó, vagy milyen formában jegecedik a nagyobb mennyiség? ifju szász színek lesznek-e győztesek? vagy az ő-szász lobogó rudját fordítják fölfelé? a korszellem, a jogegyenlőség követelése a magyar államérek előtt fognak-e meghajolni? vagy a kiváltságok bálványozása közben 170,000 szász nevében — talán tudta nélkül — politikai nulláknak declarálják azt a 240,000 polgárt, kik amazokkal együtt, s századok óta egyenlő joggal lakják a Királyföldet?

Ezek lesznek a napi kérdések a legújabb szász actióban, ezért érdemelnek kiváló figyelmet, a nemzetiségi tulzók egész kara lesni fogja, hogy játszák szerepüket a szász urak.

Az ifju-szászok közelmúltját vizsgálva bátran föltehetnők róluk, hogy őket a Királyföld egész népségének érdeke mellett, a haza közjava is vezetendi.

Midőn a Királyföld id. ujraszervezése küszöbén azzal rémitgette a magyar kormányt, a saját egyedülrusodó gazdálkodására féltékeny ő-szász burocracia, hogy a régi rend megbontása zürzavarra vezetne, s az is bekövetkezhet-

nék, hogy a királyföldi városok és falvak passivitásuk jeléül az adófizetést tagadnák meg: — ép az ifju szászok mondták azt, hogyha efféle próbálnak el az „ő-szászok“, csak „amiyi eredménye lesz, mintha valaki tenyerével reá csap a víz színére“; ugyan az ifju szászok magyarították volt meg ez alkalomból, hogy csak azért izgatnak az ő-szászok a magyar kormány ellen, mert az új id. szabályozás a szegényebb polgárokat se zárja ki a közgyűlésekre való befolyástól, holott ők a nép tömegét ezután is járszalagra ohajtják kötni; az ifju szászok akkoron szemökbe mondták az ő-szásoknak, hogy az id. ujraszervezésnek a községek legnagyobb része örül, az a polgárok és földrészekre nem nyomasztó, adóját, — az izgatás daczára — mindenki pontosan fogja fizetni, a közigazgatás is pontosabb lesz, s a községi ügyek sem fognak rosszabbul kezeltetni, ha az izgató „fejleszkedő“ fiúk el is hullanak.

Vajjon ma, a végleges szervezést illetőleg támadt vaklármá elhangzása után, nem fogják-e az ifjak a véneknek legalább megsgúni azt, mit pár év előtt nyíltan szemükre hánytak vala?! Meglátjuk.

— **A középpárti-kör szerdán, márcz. 18 án délelőtt 10 órakor, értekezletet tart saját helyiségében A pártnak Pesten időző tagjai, lehetőleg teljes számmal megjelenni kéretnek.**

— **A balközép** ma d. u. 4 órakor tartott értekezlet az elnök megnyitván, Tisza Kálmán emelt szót, s elmondá, hogy a miniszterelnök által a kormányba lépésre szölylítettán fel, ő feltételeit a következőkben terjeszté elő: Mindenekelőtt előzetes megállapodást kívánt a magyar nemzeti bankra, az egyház és állam közti viszony rendezésére és az incompatibilitás kérdéseire vonatkozólag. Feltétlenül tüze ki továbbá azt, hogy a közjogi kiegyezés kérdésében javaslatot terjeszthessen elő. Szilágyi miniszterelnöktől e feltételeire válaszul azt kapta, hogy az első három pont ellen nincs kifogása; az utóbbit azonban elfogadhatlannak tartja; ennek folytán a további tárgyalások megszakadtak. — Az értekezlet ezt helyesléleg tudomásul vevén, véget ért.

— **A mentelmi bizottság** tegnap délelőtt tartott ülésében Becze Antal és Stanescu Imre képviselők kiadására vonatkozó kérvényeket tárgyalta. A marosvásárhelyi sajtóhatóságnak Becze Antal elleni kérvénye nem lévén a megfelelő okmányokkal kellően felszerelve, a bizottság által nem találtatott teljesíthetőnek. Stanescu Imre ügyében a bizottság szükségességnek határozta a pesti törvényszék meghallgatását, minek megtörténte az ügy elintézését fölfüggesztette, ugy értesülünk, hogy a kihallgatás ma délután történt meg.

— **Pancsováról** nagyszámu küldöttség érkezett Pestre, mely holnap fogadtatik király ő folsége által. A küldöttség köszönetét fejezi ki a határvéidek polgárosítása s az ezzel összekötött rendszabályokért s megragadja az alkalmat, hogy hazafiai érzelmeit tolmácsolhassa a trón zsámolyánál.

A fővárosi közmunkatanács jelentése 1873-ik évről.

II.

Igretünk szerint, a következőkben folytatjuk a közmunkatanács jelentésének nevezetesebb részeit a fővárosi építkezések és rendezések tárgyában.

A népszínház.

Minél inkább válik a főváros az egész nemzet szellemi és érzelmi életének gyupontjává és képviselőjévé, annál hatalmasabban támad, annál általánosabbá lesz azon szükség érzete, hogy a magyar nemzetiség a fővárosi társadalom minden rétegeiben terjesztessék és erősíttessék. — Ez érzet kifolyásának tekinthető azon már évek előtt fölmerült közóhaj is, hogy a pesti külvárosok valamelyikében magyar népszínház létesüljön. — Az eszme mind több pártolokra találtán, ezek társadalmi uton kísértették meg a kérdés megoldását és báró Lipthay Béla ur elnöklete alatt „népszínházi bizottság“-ként megalakultak. — A létesítést illetőleg több javaslat került felszínre, például a színháznak részvények utjáni előállítása, a szükséges tőkéknek az egyes páholyokra nézve törtéendő alapítványok utjáni beszerzése, gyűjtések eszközése, stb.

Ekkor e kérdésben is föllépett Pest város közönsége és áthatva a nemzetiségi ügy fontosságáról a Hermina-tért ajánlotta föl ingyen és minden kártalanítás nélkül a népszínház építési telkét. — E nemes elhatározás folytán a népszínház ügye azonnal kedvező fordulatot vett. — A telek ugyanis, mely rendelkezésére adatott, egyike a legszebbeknek, nemcsak az azt környező sűrű lakosság folytán, hanem azért is, mert a főváros legszebb utja, az épülőfélben levő fősugárut mentében fekszik.

E telek nagyszerűsége azonban szükségessé tette volna, hogy a népszínház is, a környezethez méltóan, nagyszerűbb alakzatban állíttassék elő, ehhez pedig az építési költségek, daczára az időközben folytatott gyűjtéseknek, melyek 20,000 forintnál többre rugtak, egyáltalában rendelkezésre nem állottak.

Ez állapot önkénytelenül üsszekötöttesbe hozta a népszínház ügyet, a fennebb érintett dalszínházkérdésével. — A népszínháznak volt gyönyörű, sőt ezéjához képest igen is nagyszerű építési telke, de nem volt építési tőkéje: a dalszínháznak ellenben volt tetemes építési tőkéje, de nem volt építési telke.

A Hermina-téri telek fennebb jelzett fekvésénél fogva alkalmasnak találtatott a dalszínházra; a népszínház pedig már sokkal olesőbb helyen is tőkéletesen megféle ezéjének, sőt létesítésre nézve kívánatos, hogy oly helyen állíttassék fel, mely kevesebb építési költséget vesz igénybe.

E szempontból kiindulva mindinkább tért foglalt illetékes körökben az eszme, hogy a Hermina-tér a dalműszínház részére vétessék meg; a népszínháznak pedig más alkalmas hely jelöltessék ki. — Ez által egyrészt a dalszínház egy aranylag olesó és mégis kiténő fekvésű teleknek jut birtokába; másrészt a népszínház, szintén olesóbb telket nyervén, az általa szükségelt építési tőkékkel rendelkezend, mindkettőnek építése pedig mihamarabb megindíthatatnék.

A magyar királyi belügyminiszter, a városi hatóság, a fővárosi közmunkatanács és a népszínházi bizottság e nagyfontosságú kérdés iránt folytatott tárgyalásai kedvező eredményhez vezettek és a szerződés 1873-ik évi november havában valamennyi érdekelt fél által aláíratott.

E szerződés szerint a népszínházi bizottság Pest város hatóságának beleegyezésével át adja, illetőleg eladja a Hermina-téri telket a dalműszínház alapjának 500 ezer forintért; a népszínház-bizottság megveszi Pest városától a kerepesi uton, a nagy körút és alakítandó tér között fekvő körülbelül 850 négyszögölnyi telket 62,000 forintot.

E szerződés silletőleg az abban foglalt, és Pest városa által, a magyar színművészet érdekében, minden irányban hozott, nemeslelkű áldozatok folytán, a népszínházi bizottság a most érintett telket birja és azonfelül a Hermina-téri telek vételárából fönmaradó 440,000 forint és a gyűjtött 40,000 forint összesen tehát körülbelül 480 ezer forint tőkével és ennek időszaki kamataival rendelkezik a fölépítésre.

Biztosítva lévén ekként ugy a telek, mint az építési tőkékre nézve, a bizottság Fellner Nándor bécsi építési által egy tervet dolgoztatott ki, azt, mint helyest elfogadta és immár több vállalkozókkal lépett érintkezésbe, kik a színháznak az elfogadott terv szerinti kiépítése iránt ajánlataikat 1874. évi január hó 18-ig bemutatni kötelesek.

Az építési fölügyelet és vezetésére egy alválasztmány lett kiküldve, mely báró Lipthay Béla mint elnök, továbbá báró Podmaniczky Frigyes, Steiger Gyula, Tavaszai Endre tagokból és Rákosi Jenő titkárból áll.

A most előadottak nyomán bizonyos, hogy a népszínház építése még 1874-ben meg fog indíttatni s nem sokára a magyar művészet és nemzetiség egy újabb csarnoka fog a fővárosban megnyílni.

A királyi várkert rendezése.

Az ország és főváros régi óhaja, hogy szeretett fejedelmét és családját évenként határai és falai közt üdvözölhesse, az utóbbi évek örvendetes tapasztalásai szerint teljesítésbe menvén, a királyi palota és környékének támogatása, díszítése és emelése szakadatlanul foglalkoztatja nemcsak az illetékes döntő köröket, hanem a fővárosi nagy közönséget is.

E tanács is tekintettel volt e fontos körülményre ugy a Budapest főváros általános szabályozási tervei számára készített program összeállításánál is különösen a fohérvári kaputól a tabamba vezető új kocsiuut tervezeténél, melyről alább lesz szerencsénk megemlékezni.

A királyi palotát kelet felé, a Dunára nézőleg környező várkert rendezése azonban csak a lefolyt évben került felszínre s részben egy véletlen által elősegítve, sörgössen vétetett tárgyalás alá.

A várkert mostani határát a Dunapart felé egy roz-zant épületekből álló ház sor képezi, mely épületek különböző magasságai, amint egyrészt megzavarták a képet, melyet a kies várkert a Dunáról nézve különben nyujtana, ugy másrészt akadályoztatták a kert alsó részei:

Fluszánjme

ből a kilátást s ez által csökkentették annak becsét és értékét.

E háziorban a 81-dik számú Szaupereis-féle telken a lefolyt év tavaszán egy 3 emeletes lakház építése szándékoltatott és az építés tényleg meg is kezdetett, mi által a kert egy része gyönyörű kilátását elvesztette volna. — A budai királyi várkapitányság ez építkezés ellen történt felszólalása, az illető magánosok tulajdonjogán ejtendő sérelem nélkül, figyelembe vehető nem volt s hazai törvényeink értelmében a várkert az őt fenyegető veszélytől, csak az illető telek megvétele után volt megmenthető.

E véletlen azonban élénken tüntető föl annak lehetőségét, hogy a veszély minden egyes a háziorban levő telek folytán ismétlődni, sőt azoknak, több mint valószínű építése folytán még fokozódni fog.

A magyar kir. miniszterelnök ur, áthatva a várkert legnagyobb becsének, a gyönyörű kilátás megmentésének szükségéről, egész erélyvel fogott az óvintézkedések megtételéhez.

Egyrészt fölterjesztést intézett ő felségéhez a legörvendesebb eredménnyel, mert ő felsége a király legkegyelmesebben elhatározván, hogy a királyi udvartartás költségeinek fedezésére az ország által megajánlott összegnek egy tetemes része a budai királyi váraknak s közvetve a főváros szűkítésére fordították, egyszersmind megengedni méltóztatott, hogy mindenekelőt a várkertnek a Duna felé néző homlokzata, illetőleg az azt képező dísztelen házior átalakíttassék.

Másrészt fölhívott a fővárosi közmunkák tanácsa, hogy a környék szabályozási tervét rendes hivatásszerű tárgyalás alá vegye. — E tanács a lehető gyorsasággal járt el és rövid idő múlva Budaváros volt hatóságával egyetértőleg a szabályozási terv meg lett állapítva.

E tervet szerint a halászárosban a „Széchenyi“-féle szállóadal szembes ponttól a „Debreceeni“ szállóadalig terjedő házior, és ezek közt az udvari vízvezeték épülete is, le lesznek rombolandók és azok helyébe egy boltsorozat lesz építendő, mely fölött egy végig futó nyílt erkélyzet állítatnak elő. — A várkertet határos két sarkon épület zártalainak eltakarása végett, mindkét sarkon három emeletes, díszes szárnyépületek fognak emeltetni.

A terv kivételét illetőleg megjegyezzük, hogy a lebontandó 8 ház közül 6 már meg is szerezte, a 2 hátralévő ház kisajátítása iránt, még Budaváros volt hatósága az előintézkedéseket már megindította s így a lerombolási munkálatok talán a jövő évben már meg lesznek indíthatók.

A részletes építési tervek készítésével Ybl Miklós építész ur bízott meg, ki azoknak bemutatását a jövő év első hónapjaira helyezte kilátásba.

Külföld.

Budapest, márczius 17.

A chiselhursti ünnepély, melyről tegnapi lapunkban megemlékeztünk, mint az előtűnk tekvő rövid távirati tudósítások szerint is, nagy fényűnyel és még nagyobb tüntetésre számított zajjal ment végbe. Franczországból nem kevesebb, mint öt ezer ember érkezett Chiselhurstbe; a vendéglőket bonapartisták tartják megszállva, s a tegnapi ünnep alkalmával

A „KÖZÉPPART“ TÁRCZÁJA.

A magyar írók és művészek rendkívüli estélye.

Uj sikert constatirozhatunk. Az írók és művészek társaságának tegnapi „rendkívüli“ estélye oly kitűnőleg sikerült, mint ez idényben igen kevés. Közönség, műsor és közreműködők egyaránt összehatottak a „rendkívüli“ igazolására.

Liszt játéka mindig esemény, Erkelnek egy új szerzeménye pedig épen „rendkívüli“ esemény.

Liszt játékaról neveltséges volna új phrazisokat gyártani, kivált azon nagy siker után, mit e lapoknak az inségések javára adott hangversenyéről közölt referációjára. Jankó írójára még a legnaivabb exaltatio bombastjai sem számíthatnak mindig.

Liszt különben ma is igazolta félszázados, ellenmondás nélkül elfogadott hírnevét.

A technika tökélye, a fölfogás eredetisége, költősége s az előadás varázsa épen úgy elbájt, ép úgy ámulatba ejtett mindenkit, mint e művészi diadalok között átélt félszázad alatt mindannyiszor.

Pedig Széchenyi „induló“-ja nem igen követelhet részt a hatásból, s még Liszt ujjai is csak megarányozni voltak képesek. Aranyrá változtatni, az Alchimianak is csak a bölcsök kövénnek fölfedezése után sikerülne.

De amit Széchenyi vétkezett, helyrehozta Schubert. E költői mű méltó rá, hogy egy Liszt exequalja. Itt két nagygenius működött össze, s így itt már igazán oly teljes művészi hatást nyertünk, melyet az idő nem törölni ki egyhamar szívünkéből.

A másik nagy esemény, Erkel új dalművének „Brankovics“-nak egy áriája volt, melyet gondonka kísérettel és kissé fáradt hanggal Odry énekelt.

Egy dalmű áriáját hangverseny teremben nem előnyös előadni. A hatás legjobb esetben is igen gyöngítve van a színpadi hatás eszközeinek nélkülözése miatt. A tegnapi est sem képezett kivételt, bár a látszat nem hiányzott. A közönség udvariassága ügyesen játszta az elragadtatást.

Maga az ária különben utszéli s köznapi virágokból fűzött fűzér, mely jelentéktelenségével és jellemtelenséggel — legalább a hangversenyteremben tett hatás után ítélve — hervadhatlan levelekkel nem fogja az öreg mester koszoruját gazdagítani.

A harmadik esemény Jókai új költeménye „a holt költő szerelme“ volt, melyet Liszt, saját maga által

valamennyi vendéglőn a franczia trikolor lobogott. Számos gardista tiszt és maire is van a campdenhousei zarándokok között. A császári herceg a paduai hercegnek köszönetet mondott hűségért, s kijelentette, hogy Franciaország közvéleménye, Mac Mahon lojalitásába vetett bizalom dacára a népre való hivatkozás mellett nyilatkozott. A császári herceg készen nyilatkozott, miszerint elfogadja az ország határozatát, nyilatkozzék bár az, a mostani kormány mellett, vagy habár a szavazási urnák-ból ismét a Napoleon név került ki.

Gladstone, Granville lordhoz a következő levelet intézte f. hó 12-dikéről:

Kedves Granville! A tárgyalások megkezdése alkalmával a képviselőház szabadlevélű pártjához köriratot intéztem. Midőn ezen kötelességet teljesítem, szükségesnek tartom személyes állásomra nézve azt előadni, amit az ilyen köriratban kimondani nem lehet. Nem szükséges magamat mentegetni azért, hogy a fejtegetéseket önhöz címmezem. Más okokat nem tekintve, az is elég, hogy ön igen sokáig képviselte a szabadlevélű pártot s az utolsó kormány kezdetétől végeig annak képviselője volt a fülsházban. Különféle okokból, melyek tisztán személyes ügyeimet illetik, nem gondolhatók tetleges politikai szolgálatomnak bizonytalan időre való kiterjesztésére.

Es különösen óhajtom, hogy barátaim, kikkel együtt kezeltém az ügyek vezetését, tisztába jöjjenek az iránt, hogy az én koromban fön kell tartanom a teljes szabadságot arra nézve, hogy nemsokára a vezérség minden felelősségéről lemondhassak. A nyugalom iránt való szükséglet csak egyszer-mászor fogja megengedni, hogy a folyó illésszak alatt a parlamentben megjelenjem. Óhajtom, hogy az 1875. sessio előtt megmondolnák: előnyös lenne-e, hogy egy időre még szolgálataimat a szabadlevélű párt rendelkezésére bocsássam, vagy pedig hogy akkor azon kötelességek alól való fölmentést igényeljem, melyeket eddig teljesítettem.

Ha azonban észszerű ok firogna fön annak föl-tételezésül, hogy a párt nézete szerint általában óhajtanó, hogy azonnal a független tag szerepét vegyem át a helyett, hogy a föntebb jelzett ura lépjek, szívesen escelekedném ily módon. E mellett jövőre is mindazon komoly óhajokat táplálnám a párt jóléte iránt, melyek eddig áthatottak. Es ha azon urak, kik a pártot képezik, illendőnek tartják, hogy vezért válaszsznak, vagy a folyó évre ideiglenes intézkedéseket tegyenek, akkor az általuk választandó férfiu természetesen minden támogatással rendelkeznek, melyet nálam keres, s melyben őt részesíteni képes vagyok.

Különfélék.

Budapest, márczius 17.

(Hivatalos.) A kir. igazságügyminiszter a budai kir. törvényszékhez irnokká: Pretner Jozsef ottani díjnot és Fömel Elek pénzügyminiszteri számvevőszéki díjas gyakorolnot, a hód mezővárosi helyi járásbírószék mellé bírószéki végrehajtóvá Keresztury László aradi köz- és váltóügyvédet, Mezey Zsigmond újvidéki törvényszéki joggyakorolnot az o-beési járásbírószékhez aljegyzővé, a homonnai kir. törvényszékhez irnokká Novák Imre nagy-mihályi adótitstet, Szmececsányi János lipót-szent-miklósi törvényszéki irnokot a lipót-szent-miklósi és Büntner Károly hradeki járásbírószéki irnokot a hradeki járásbírószék mellé bírószéki végrehajtóvá, az újvidéki törvényszékhez törvényszéki irnokká Thomis János törvényszéki irodagyakorolnot, s telck-

előadott kísérő szerzeménye mellett, Jókainé asszony szavalt.

Jókainé szépen szavalt, Jókai pedig és Liszt oly nevek, melyek a kegyeletos szívű közönséget könnyen önáltatásra esábitják. Csak kevesen mertek öszinték lenni, a többség oly elragadtatással tapsolt és éljenzett, mint ha csak ezt akarta volna mondani: E költemény és e kíséret dacára is szeretünk és becsülünk titeket, legyen megbocsátva és feleld minden. Maradjunk a régiék.

Ily szempontból mi is esatlakozunk az exaltatiohoz, bárha előtűnk a költemény igen mélynek, oly mélynek látszik, — melybe belefúadt az értelem.

Oly szellem művének tünt föl e költemény, melynek szerzője valami nagyot, valami rendkívülit akart. Elhagyta a földet, — de nem találta meg az eget. A kíséret pedig hű esatlósként követi urát, hasonló sikerrel és hasonló művészi érzékekkel.

Szép részletekben különben sem a költemény, sem a kíséret nem szenved hiányt, s így a külső siker, melyet aratott, némileg igazolva van.

Balazs né asszony a magyar dalokkal igazi hatást csinált, a Chopin-féle keringő azonban nem előnyös választás volt, különösen nem első számnak. Ily apró bravurkodásokat csak ráadásnak, de főszámnak ily művészi követelésű hangversenyben nem fogadhatunk el.

Legnagyobb és legkitagóstanabb esemény azonban maga a közönség volt, mely a szó szoros értelmében a főváros előkelőségének és értelmiségének képviselője volt.

Minden osztálynak színe-java volt összegyülekezve, előnyösen igazolva azon jó hírnevet, mit az írók és művészek hangversenyei maguknak kivívtak.

E hangverseny, mint halljuk, ez évben az utolsó volt. Tavaszi, nyári és őszi mulatságokul a társaság mezei ünnepélyeket tervez, s mint halljuk, ritka meglepetésekkel szándékszik meghálálni a főváros nagy részvétét és érdekeltségét. zs—r.

Magyar tudományos akademia.

Márczius 16.

Akademiánk harmadik — matematikai — természetudományi osztálya tartott ma ülést, melyen, a rendes elnök (Stoecek József) távol lévén, ismét korelnök Haynald Lajos érsek s lev. tag elnökolt.

Az ez ülésen előadott értekezések majdnem kivétel nélkül szakszertiek lévén, tudósításunkat rövidebbre szoríthatjuk össze.

Először dr. Thánoff Lajos, egyetemi magán tanár mint vendég, tartott értekezést ily címmel: „Ada-

könyvi irnokká Gruits János törvényszéki díjnot, Keresztény Károly beszerzei törvényszéki díjnot ugyanazon törvényszékhez irnokká nevezte ki. Raksányi Ferencz oraviczabányai járásbírószék végrehajtó ugyanazon minőségben a félegyházi járásbírószékhez helyezte át.

— **Követségi kinevezés.** Ó felsége báró Langenau Ferdinand lovassági tábornokot az orosz császári udvarhoz rendkívüli nagy követté nevezte ki.

— **Névváltoztatás.** Dr. Frankl Vilmos, a magy. tud. akademia osztálytitkára, vezetéknevét „Frankóni“-ra változtatta át.

— **Rögtönítélő bíróság.** A bel- és igazságügyi miniszterek Nógrádmegye területén rablók, rablógyilkosok, gyújtogatók és mindezek büntreszéseire nézve egy évi idő tartamára rögtönbíráskodási eljárást rendeltek el.

— **Átkeblezés.** Vasmegeyi Poláncz és Kulcsárfalu községek törvénykezési tekintetben, f. évi márczius 13-án 7858. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelettel, a szombathelyi kir. törvényszék területén szervezett községi kir. járásbírószéktől, a fülsház-íri királyi járásbírószékhez oszattak be. Az idézett rendeletet folyó évi aprilhó 1-vel lép életbe.

— **A budai kir. várkert** nagyszerűen át fog alakíttatni, mely átalakítás Ybl Miklós építész terve szerint fog végbemenni. A király főudvarmestere Hohenzollern herceg, Szilávy miniszterelnök és Ybl építész tegnap helyszíni szemlét tartottak, s a terv szerint a királyi kert nemesak át fog alakíttatni, hanem pompás építményekkel lesz földszítve, melyek a királyi palota táját a lehető legszebbé varázsolják át.

— **Pestmegye évi közgyűlésének mai első napján** az elnökölő főispán, gróf Szapáry Gyula üdvözlő beszéde után, melyben az újpesti zavargásokról is megemlékezett, az alispán Szilávy fölvástatá az évi jelentést. E jelentés több örvendetes pontot tartalmaz. Így például örvendetesen emlékszik meg a megye jó egészségügyi állapotáról, mely a múlt évnegyedhez képest tetemesen javult. Ugyanínt a közbiztonság is kielégítőnek mondandó, annyival is inkább, mert azt tavasz folytán méltán lehetett volna félteni sok tekintetben. Az újpesti zavargások azonban itt szomorú kivételt képeznek; remélhető azonban az illető közegek határozott s szigorú intézkedési folytán, hogy e sajnos események a megye területén nem fognak ismétlődni. A megye lakossága az évnegyed alatt körülbelül másfél-ezerrel szaporodott. A termés az idén, bár eddig nagy reményekre nem jogosít, de kétségre sem adnak okot az eddigi jelek. A jelentés végül fájdalommal emlékszik meg a legutóbb meghalt bizottsági tagokról (közöttük gr. Benyovszky, dr. Kajdász, Viczián Pál stb.) A megye e veszteségek fölött jegyzőkönyvileg fogja részvétét kifejezni. Végül Rakovszky aljegyzőnek két havi szabadság-idő engedtetvén, és a főispán törvényes jogánál fogva Hindy Gézá tiszteletbeli megyei jegyzőnek nevezvén ki, az igen sürin látogatott gyűlés, mely holnap folytattni fog, szétoszlott.

— **Fölkérettünk** a következő sorok közlésére: „Turóc-Szt-Mártonban székelő Tót Matia megdíjazni igéri azt, ki azon lopás iránt fölföldözéseket tenne, mely a nevezett tudományos egylet museumának pénzügyi jövedelmében f. hó 9—11 történt, és pedig 500 osztra értékű fruttal azt, aki az első oly fölföldözéseket tenné, melyek következtében a tolvaj személye kitudatnék, s az elrozott tárgyak is visszakérülének. — Az ellopott tárgyak közt vannak arany- platina- és ezüst nemiek.

tok a porczhártya élet s szövettanához.“ A fiatal tudós már hosszabb idő óta foglalkozik e tárggyal, s ma sok tekintetben még a tekintélyektől (Rettlingshausen, Kühle stb.) is eltérő nézeteit fejtegette. A porczhártya tudvalevőleg azon fehér hártya, melyben a szemgolyó mintegy uszni látszik. Thanhofer e hártya legfinomabb, sokszor hajszálnyi szöveteit tette tanulmányai fötárgyává, s itt nem állapodott meg az emberi szemnél, hanem az állatok szemét is megvizsgálván, különösen érdekes eltéréseket födözött föl a kakukmadár, az úgynevezett levélbeka, s a tengeri malacz szeméinél.

Ertekező szavait és nézeteit kitűnőleg rajzolt képekben iparkodott világosabbakká tenni, s midőn lelépett, élénken megéljenztek.

Ezután Vész János Armin, métegyetemi tanár és rendes tag olvasott föl, illetőleg fejtegetett s demonstrált a táblán egy értekezést, melynek ez volt a címe: „Adalékok a visszafutó sorok elméletéhez.“

Sokkal érdekesebbek voltak azon bejelentések, melyeket ezután Szilávy Kálmán, r. tag olvasott föl. Az első bejelentés Réthy Mór volt, ki „a diffractio elméletén“ jutott új eszmékhez, melyeket egy értekezésben állított össze. Réthy ur sokat igérő tudós, kit a kormány múlt évben külföldön is utaztatott kiképzése végett.

A második bejelentés közelebb ismertett meg bennünket Konkoly Thhege Miklós ógyallai (Komárom-megyei) csillagászjával, fájdalom, az egyedülivel, melyen ma egész Magyarországon fontosabb csillagászati észleleteket lehet tenni. Konkoly ur magáncsillagdája három szobából áll, ógyallai házának északi oldalán, melyek fölött csinos kupola emelkedik. Ez a tulajdonképeni observatórium, melyet gazdája máris a legértékesebb csillagászati segédesszközökkel, óriási látcsövekkel stb. szerelt föl. Mai értekezésében Konkoly ur ismertette azon tapasztalatait és észleleteit, melyeket 1872-ben és 1873-dik-ban a napfoltok körül tett, s melyek szerint az előbbi év sokkal gazdagabb volt e tekintetben az 1873-iknál. Az észleletek előadását gondosan készített rajzok kísérték.

Végre egy harmadik jelentést tett Szilávy Kálmán, Antolik Károly, kassai reáltanár fölfedezését bemutatótva a villanytan terén. E fölfedezés abban áll, hogy a villany, ha korommal bevont papíron sikamlík el, ezen oly nyomokat, hogy hátra, melyek majdnem egy hernyó-alaku idomná egészülnek ki. Szilávy fölfedezést pontosnak tartja, és azért kísérleteket tesz a föltűnő tünemény magyarázatának kieszközölésére végett.

E héten esütörtökön, az akademia rendkívüli összes ülést tartand a Telekypályázat eredményének bejelentése végett.

— **A nemzeti emlék-ünnepély** tegnap, március 15-ike alkalmából következő sorrenddel tartott meg Kolozsvárt. Az emlék-ünnepély d. u. 4 órakor vette kezdetét a városi vigardában, melynek programja következő volt: 1. Klapka-induló, előadja Salamon János népzenekara; 2.) Hymnusz, Köleseitől. éneklé a kolozsvári dalkör; 3.) Alkalmi fölolvasás, Sami László tanár úrtól; 4.) Gondolatok 1874. március 15-en; az ünnepélyre írta és szavalja E. Kovács Gyula ur; 5.) Szózat Vörösmárti-tól, éneklé a dalkör; 6.) A vak koldus, Arany Jánostól, szavalja Némethi Irma k. a.; 7.) Rákoczi-induló, előadja Salamon J. zenekara. Ez ünnepélyre minden lelkes hazafit és honleányt tisztelettel meghív és a díj nélkül kiadandó belépőjegyek mellett beszédendő összegeket, a fővárosi honvédeknél javára köszönettel fogad és nyilvánosan nyugtázní fog a rendező-bizottság. E. Kovács Gy. urnak ez alkalomra írt költeménye a szerző engedélyével könyomatva, 10 kron szintén e célra kapható lesz a pénztárnál. II. rész: Nagy társas disz-estebéd ugyanott este 8 órakor Salamon János zenéje mellett.

— **A zürichi magyar egyesület** értesíti a „Hon“-t, hogy a magyarországi inségek javára Zürichben megindított gyűjtések f. évi március 11-éig 11,825 frank 80 centimet eredményeztek; chez adva a winterthuriak gyűjtéseit, máig igen tekintélyes összeget fejt be. Mind az egyidejűleg hozzánk beküldött nyilvános számadó jelentésekből látjuk, a legtöbb adakozó, pedig tekintélyes összegekkel, névtelenül írta alá magát, a mint hogy ott általában az adakozók nagy része nem szeret nevével díszleni. A gyűjtések Zürichben husvét napján fognak befejezteni.

— **A Magyarországi és a nagyvilág** kiadóhivatala által a következő sorok közzétételére kértünk föl: „Tisztelet szerkesztőség! Van szerencsénk szíves tudomására adni, hogy sikerült Párisban élő Munkácsy Mihály művész hazánkfiától táviratilag az engedélyt kinyernünk, hogy „Éjjeli csavargók“ című, és a bécsi közkiállításon művészeti éremmel kitüntetett remekét a „Magyarország és a nagyvilág“ számára lemásoltathassuk, mely másolatot művészi kivitelben, kiegészítéssel az általunk annak idején kiadott „Siralomház“ című műlaphoz, ez ideig első jutalomképpül fogjuk előfizetőinknek juttatni. Eszerint minden előfizető 5 félévi előfizetési díj fejében a lap mellé egy díszes jutalomképet is kap, melynek bolti ára legalább is 5 ft.

— **A posta kongresszus** tárgyalásának főbb pontjai, mint Berlinből írják, már meg vannak állapítva. Ezen főbb pontok következők: A nemzetközi területen váltott levelek vitelére, tekintet nélkül a távolságra, bérmentés esetében 20, a nem bérmentesekké pedig 40 centim lenne. A levelek súlyának maximuma 250 gramm. A nyomtatványok viteldija 40 grammig 10 centim ezek súly maximuma 1 kilogramm. Ugyanezen viteldij járna az árnyomatványokért is, melyek súly-maximuma azonban csak 1/2 kilogrammig terjedne. — Minden levélpostai küldemény ajánlva is feldítható, ezen esetben azonban bérmentesítettnek kell, — az ajánlati díj 20 centim. — A küldemény elvesztése esetében a küldő fél 50 franc kárpótlást nyer. — Viteldijmentességnek s viteldijmentességnek hely nem adatkék, és egyedül csak a postaszolgálat tárgyában küldemények lennének a viteldijmentesség alól fölmentve. Minden egyes postakormányzat osztatlanul megtartatná a saját területén befolyt viteldijakat. — Az átmeneti viteldij (Transitporto) végkép beszüntetnék. — A nemzetközi postakörleten kívül eső külállamokkal, például Brazíliával, a nemzetközi postaegetletnek azon tagjai köthetnek postaszerveződést, melyek az ily idegen állammal már tényleg közvetlen közlekedési kapcsolatban állanak, mely szerződés megkötésénél azonban a nemzetközi egész területbeli már megállapított viteldij saját épségében hagyandó, s változást nem szenvedhet sat. Az általános szerződés megkötése nem változtatja meg az egyes szerződő államok területi posta törvényeit, s ott, hol az egyes államok között már több, mint tíz év óta állanak fön szűkebb körű postai egyezmények, mint például a német és osztrák-magyar birodalom között, ezen, csupán csak az eme két terület közötti kölcsönös postaközlekedésre vonatkozó egyezmény továbbra is épségben hagyatnék.

— **Nemzeti színház** legközelebbi játékrendje ez: Szerdán 18-ikán Csók, 19. Hamlet, opera, 20. Valeria, 21. Don Juan, 22. A betyár kendője. A jövő hétre kitűztek: 23. Benoiton család, 24. A zsidónő, 25. Közönyt közönnnyel, 26. Zampa, 27. A társaságból, 28. Don Juan, 29. A székelyföldön. — Ápril elsejére Dumas Alphonse ur drámájának első előadását tűzték ki, Prielle Cornélie, Paulayné asszonyok, Feleki, Nádi stb. közreműködésével. — A budai játékrend ez; holnap, 17. „Tündérújjak“ a kolera-írjak javára, 18. Huszárcsíny, 19. Idégek, 20. A színi-képezzde operai előadása, 21. Benoiton család, 22. Liliomfi, 23. Norma, 25. Nagypó, 26. „Makrancos hölgy, 27. A nőképzőegylet műkedvelői hangversenye, 28. A csók, 29. Eszter és Dávid s a Szellemdús hölgy.

— **Halálozás.** Osz. Oelhof'er Henrikné, született Lichtenstein Anna asszony vasárnap este 7 és fél órakor hosszas szenvedés után meghalt 61 éves korában. A megboldogult hült tetemet ma d. u. 2 és fél órakor ünnepélyes gyászszertartással szállították ki a kerepesi temetőbe.

— **Iszonyu gyilkosságról** írnak a „Független Polgár“-nak. Trencsénhez egy órányi távolságra eső Drietoma nevű helységben, e hó 10-köről 11-ikre járó éjjelen tűz támadt. Ezen alkalommal két tót paraszt egy háznak rohant, hol állítólagosan az ezen gyújtogatási vétségben gyanus személy rejtőzik. A szerencsétlen még ideje korán értesült a ríja vadállati rohammal törő gyilkosról. Amennyire lehetett, az ajtó magára zárván, azt ablakostól eltorlaszolta, de hasztalan! A dühös paraszt rátalált áldozatára, agybatöbe addig verte, míg csak felholtan össze nem rogyott. Ez állapotban egy fához cipelték, egész testét hozzákötözték, két kezét pedig vasszeggel a fához szögezték. De ez még nem látszott a parasztok vérszomját kielégíteni, mindkét szemét kiszúrták, és a legválogatottabb kegyetlenségeket vitték rajta végbe. Végre megérkezett ugyan a segély, leoldották keresztájáról, volt is még benne

némi életjel, de nemsokára kiadta lelkét. Ami e páratlan esetben az emberi szívet méltán dermesztheti, az, hogy a tiszteres halált lakolt személy egészen -- ártatlan.

— **Rövid hírek.** A hurkolás Szegeden nagyon divatba jött. Mint a „Szab.“ írja, f. hó 12-én reggel 4 órakor egy Berkes nevű, kisebb gabnakereskedő le szállván a reggel vonatról, hazafelé indult. A régi kis gözmalom melletti téren két ismeretlen gonosztevő hurkot vetett nyakába, s mintegy 30 frotot vetek el mellénye zsebéből, többi pénze máshol ruhájában elrejtve. — Szombaton este egy husz éves napszámos a haltér előtt a Dunába ugrott, de néhány közellevő halász kifogta és ekkor kitünt, hogy a szerencsétlen meg van örülve. — A „Neues Pester Journal“ ellen büntényítő pert indítanak azon újdonság miatt, melyet az újpesti zavargások napján közölt és mely több valótlanságot tartalmazott. E közlemény folytán a nevezett lapellen ízgatás miatt fog sajtópör iráttatni. — Az építési kedv csökkenése mind érezhetőbbé válik, elanynyira, hogy a téglá- és kővám bérbeadásának ma megéjtett árlejtésén a mult évinek csak felényi eredmény éretett el; 1871-re a vámért 9625 frot, 1872-ben 11205 frot, 1873-ban 16277 frot fizettek, míg az idén A. F. Polacsek legfőbbbet ajánló csak 8207 frotot ígért. — Az utczatisztítás ügyében tegnap Gerlóczy Károly alpolgármester elnöklete alatt értekezlet tartatott, melyen a főbb bajok kerültek szóba és több elvi kérdés lön megvitatta. Határozat egyelőre nem hozatott. Az értekezlet jöv vasárnapon folytatattni fog. — Ráth Károly főpolgármester beteg, s így a holnapi városi közgyűlésben nem vehet részt. — A budapesti építőtanács tagjai beadták lemondásukat. A tanács elnöke ma már tudatta a városi hatósággal ezen lemondást. — A fővárosi postahivatalnál egy kézbesíthetetlen levél van, mely Amerikából érkezett, s csak ezen fölirással bír: „Schimerling urnak“. — A régi s óház lebontását végre ma megkezdeték. — Patti Adél fővárosunkban is fog énekelni. A redoute nagy termében kétszer: april 5. és 6. án lép föl.

Nemzeti színház. Szerda, március 18. „Csók“. Vigjáték 3 fölvonásban.

Fölolvasás az iparmuzeum javára.

— Március 16. —

Az e vasárnapi fölolvasásra valamivel számosabb közönség jelent meg, mint utolsó alkalommal. A közönség talán e fölolvasások vége felé fogja jóvá tenni eddigi mulasztásának hibáit.

Első fölolvasó ma Keleti Gusztáv volt, ki a „rajzolás“ választá témáján. — Értekez a rajz művészetének történeti bázisával bevezetve értekezést, átment a mai állapotok esetelésére. Kimutató, hogy a rajzolás azon alapművészet, melyet ma már ugyszólván bármely tudományos ágra készülő ember sem nélkülözhet, ha választott tudományában gyorsan és biztosan előrehaladni akar. Ma már elismert dolog, hogy például a régész, az anatómus, a mító stb. ép oly kevéssé nélkülözheti e művészetet, mint az építész, a mythológiát tanuló, sőt a geográfus s geológus és mások. Ami eddig a rajzitanítás sikeres terjedését nagyban megakadályozta, azt az eddigi tanrendszor félszűrsége, ezétra nem vezet-hető irányba okozta nagyrészt.

Míg a rajztanár csak a stereotyp rajzminták kiosztásában látta feladatát, a tanuló pedig e minták gépies másolása által vélt haladhatni, addig sikerül szó nem lehetett. Ujabb időben azonban nemcsak külföldön, hanem nálunk is üdvös vizahatás mutatkozott e téren. Belátták, hogy a rajzot nem lehet mindig és mindenütt ugyanazon változhatatlan schémák szerint tanítani. — Keletkeztek szaktanodák, — művészeti akademiák, a rajztanáro-k megválasztására, valamint új rajztanáro-k kiképzésére nagy gond fordittatik stb. Csakis így valósulhat majd meg az az igaz szó, melyet már Pestalozzi mondott ki: hogy a rajzolás egyenrangúvá teendő a legelőkölőbb humanisztikus tudományággal? Erre még fölolvasó szerint az is szükséges, hogy a tudományos egyetemnél is kötelezőleg hozassék be a rajzitanítás, — legalább azon tudományágak tanulóira nézve, kiknél e művészet elsajátítása a tudományos kiképzést nagyban gyorsíthatná és elősegíthetné, így az orvostanahallgatókra, a botanikusokra s másokra nézve. Keleti végül azon szoros összefüggést taglalta, mely a rajzolás tudománya és az ipar fejlesztése között létezik, s abbéli reményének adott kifejezést, hogy a már-már a valóság studiumába lépő magyar iparmuzeum ez irányban is kifogja terjeszteni jótékony hatását.

Keleti után Römer Floris értekezett: a „magyar cserép iparról“.

Ez iparág, mely a mult századokban nálunk annyira virágzott, hogy e tekintetben hazánk a külföld előtt is figyelmet ébresztett, s mely nemzeti sajáttság által annyira kitünt, a gyáripar előrenyomulásával elég sajnósan mindinkább hanyatlani kezd.

Römer egy érdekes gyűjteményt mutatott be a hallgatóságának azon régi magyar agyagkészítményekről, melyek a bécsi közkiállításon is oly föltűnést okoztak. E műveken tisztán látható az izlés s a művészi ambitio fokokint történt hanyatlása.

A legszebb készítmények Trencsén, Pozsony és Nyitra megyékből valók, továbbá a Székelyföldről. Nagyobbrészt magyar föliratok ékesítik az egyes festmények kivül e régi kancsók, cserepek, talak, tányérok stb. kül lapjait. Ma már csak kevés helyen foglalokznak a művészibb alakú agyagmunkákkal, mi a nemzeti műipar érdekében csak mélyen fájlandó. Remélhetni — ugy végezte Römer érdekes fölolvasását, — hogy a magyar iparmuzeum e téren is üdvös visszahatást fog szólni, s hogy ez iparág is, melynek üzésében különösen a magyar nemzetiség az előtt oly nagymérvű ügyességet és önálló fölfogást tanusított, új életre s virágzásra fog ébredni.

Táviratok.

Bécs március 17. A „N. fr. Presse“-nek távirják Párisból: Andrássy gróf s Gorcsakoff herczog az europai cabinetekhez körlevelet intéztek, melyben a pétervári találkozás jelentőségét fejtegetik.

Bécs, március 17. Az osztrák juhgyapju-iparosok gyűlése elhatározta, hogy bizalmi szavazatot intéz a képviselőházhoz, a honi munka védelméért.

Róma, március 16. A miniszterelnök ma terjeszti elő a kamarának a budget-et, s kiemeli azon kedvező fordulatot, mely szerint az 1873. évi végleges költségvetés az előirányzathoz képest 35 millióval javult, s az 1874-ki az előbbihez mérve ismét 10 millióval kedvezőbb. A szükséglet fedezhető lesz anélkül, hogy papírpénz kiadásához, vagy új kölcsön kötéséhez kellene folyamodni; miután még jelenti, hogy az 1875. évi deficit 79 millió lesz, beszédét azzal zárja be, miszerint csak az esetben marad meg állásán, ha pénzügyi előterjesztései elfogadtatnak.

Közgazdaság.

A szerbiai vasuti csatlakozás.

Budapest, március 17.

A mult évi december 13-kán végleg megállapított szerződést, a magyar és szerb vasuti csatlakozásra nézve, fő pontjaiban már érintettük, most, — mint tegnap ígértük, — a 20 cikkből álló szerződés kivonatát közölhetjük. E szerint, mielőtt a szerbiai vasutak csatlakozása a török hálózattal biztosítva lesz, kötelezi magát a magyar kormány a budapest-zimonyi (szerb határszéli) vasut építésére, a szerbiai kormány viszont ezen vonalnak Szerbián át a török csatlakozásig folytatására. Ezen vonalak kapcsolata a Száván át Belgrád mellett a város és a föllebb fekvő szigetek közt építendő hid által létesítetik. A közelebbi meghatározások, valamint az e hidnál esetleg szükséges szabályozási munkák, külön vegyes bizottság által fognak ezen egyezmény megkötése után legfőlebb egy évvel megállapittatni. A munkálatok egy év alatt megkezdendők s 3 év alatt befejezendők. A Száva hídja semleges tárgynak nyilvánittatik. Az építési szerződésekben, vagy bizottsági okmányokban megállapítandó építési határidőkről mindkét fél későbbben fog egymással meg egyezni. Közös határ- és nemzetközi forgalmi váltó állomásul Belgrád tűzetik ki. A magyar-szerbiai határ és a belgrádi állomás közti szakasz üzlete a magyarországi szomszédos pályára fog ruháztatni. A belgrádi pályaudvar közös jellege csak a forgalmi szolgálat és a a vámkezelésre vonatkozik. Az egyező üzleti szabályok szerint előállítandó s üzletben tartandó vasutak nyomtávolsága 1436 meter. A forgalmi eszközöknél, a jelzőkészülékek-nél és szabályzatoknál a lehető egyformaság követendő mindkét részen.

A tarifa-kérdésre nézve teljes szabadsága van mindkét félnek a helyi forgalomban, az átmeneti forgalomban pedig a három érdekelt állam közös megegyezése alapján egyező szabályok állapítandók meg. Azon esetre, ha a három állam: Ausztria-Magyarország, Szerbia s Törökország közt egyezség létre nem jön, akkor Ausztria-Magyarország és Szerbia közt fönmarad a külön megegyezés. A lehető legkövetlenebb és kényelmes kapcsolat a magyar és a szerbiai vasutak közt előre is biztosítottatik. Minden irányban naponként legalább két postai és személyvonat, fog közlekedni. A belgrádi forgalmi váltó-állomáson mindkét fél egy határvám hivatal, legalább első osztályú mellékhivatal jogkörével fog fölállítani. A megkezelésre nézve, különösen a személymálha vizsgálatánál, mindkét fél a lehető legnagyobb könnyítéseket és egyszerűsítéseket fogja engedélyezni. A posta- s táviratforgalom a két állam posta s távirada igazgatóságának megegyezése nyomán fog szabályoztatni.

A franco magyar bank részvénytársulat március 17-én d. e. 10 órakor tartá évi rendes közgyűlést Pulzky Ferencz elnöklete alatt. Képviselve volt 189 részvényes 5141 részvényvel s így a közgyűlés határozatképesnek jelentetett ki. Az előterjesztett igazgatósági jelentés részletesen föltűnteti a bank egyes üzleteit; tartalmára még vissza fogunk térni. A jelentés fölolvasása után Helfy Ignác többek meglepetésére azon kijelentéssel, hogy a bécsiek kedveért németül fog beszélni, fölszólt. Előadja, hogy tegnap egy névtelen levéllet lett figyelmeztetve, hogy menjen el a közgyűlésbe és támadja meg a bankot. Ó tehát előtt, hogy a nevében letéteményezett részvényeket valamely jótékony cél javára föfogaltassa s a vizsgálatot ez ügyben elrendeltesse (élnék éljenzés). Az igazgatóságának a fölmentesítvény megadatott. S a napi renden volt kérdések egymásután elintéztettek. 31 volt részvényes azon kérelme, hogy kétezret meghaladó megsemmisített részvények után a befizetést engedje meg a közgyűlés, elejtetett. Ezután föhlatalmaztatott az igazgatóság, hogy az osztr. nemzeti bank-tól 500,000 frtmyi jelzálog kölcsönt vehessen föl, hogy a Nákóház árának utolsó részletét kifizethesse. Végül a választások rendeltettek el az elnöki és 7 igazgatótanácsosi állomásra. Pulzky F. kijelenté, hogy tekinte a képviselőház által hozandó incompatibilitási törvényjavaslatot, nem óhajt az intézet elnökövé megválasztatni. A választás eredményét közölni fogjuk. Ugyancsak lemondott Strasser Alajos alelnök is.

A budapesti gabna és értéktőzsdéről, március 17. A gabnaüzletben az árak változatlanok. — A tőzsdén a hangulat ma valamivel javult, a forgalom mindazonáltal gyenge volt. Vasuti kölcsönök 96, részvény szelvények 78, magy. hitel 150.50—149.50, földhitel 59.50—59, franko magyar 59—58.50, anglo 35, takaré- és hitel-egylet 2.50—2.25, pesti közuti 340, adatott. Valuták nyugodtak. 20 frankos arany 8.92, cs. arany 5.27, tal- lér 1.66¹/₂.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 17-én.

Gabona-árak.		Vámmérsékek		Részvények.		Adva		Tartva		Befiz.		Adva		Tartva		Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)		Adva		Tartva			
Hang.	font	font	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva		
Buza, bántási ó v. uj	83	7.70	7.85	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	960	980	500	Első magyar serfőzde	412	415	185	186	500	500	185	186	500	500	185	186	500	500
" " " "	85	7.95	8.00	300	Haza	380	390	200	Sertészizláló	158	160	228	228	200	200	228	228	200	200	228	228	200	200
" " " "	87	8.05	8.10	300	Pannonia	63	65	500	Athenaeum	246	248	39	39	200	200	39	39	200	200	39	39	200	200
tiszav.	88	8.05	8.10	100	Pesti bizt.	75	76	200	Pesti könyvnyomda	620	625	971	973	200	200	971	973	200	200	971	973	200	200
" " " "	85	8.05	8.10	200	Hunnia	196	198	500	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	6.50	7	536	538	200	200	536	538	200	200	536	538	200	200
pestm.	87	7.75	7.85	300	Unio	340.50	341	200	Ganzféle vasöntőde	360	365	203	203	200	200	203	203	200	200	203	203	200	200
" " " "	87	8.00	8.10	200	Budai	110	115	200	Gschwind-féle szeszgyár	234	236	2075	2080	200	200	2075	2080	200	200	2075	2080	200	200
fehért.	87	7.95	8.05	200	Budai hegyipálya	55	60	200	Börgyár	85	86	2075	2080	200	200	2075	2080	200	200	2075	2080	200	200
" " " "	83	7.95	8.05	80	Municzipális hitelintézet	31.75	32	100	Gyapjamosoda	100	105	2075	2080	200	200	2075	2080	200	200	2075	2080	200	200
" " " "	85	8.15	8.20	85	Angol-magyar bank	35	35.50	200	Sálgó-tarjani kőszénbánya	100	101	323	324	200	200	323	324	200	200	323	324	200	200
bácskai	87	8.15	8.20	180	Magyar általános hitelbank	149.75	150	200	Schlick féle vasöntőde	160	162	151	151	200	200	151	151	200	200	151	151	200	200
" " " "	87	8.15	8.20	200	Franeo-magyar bank	58	58.50	500	Sóskuti kőbánya	116	118	215.50	216	200	200	215.50	216	200	200	215.50	216	200	200
" " " "	85	8.15	8.20	100	Magyar általános földhitel-társ.	59.25	59.50	200	Első magyar szeszifinomító	170	175	68.50	68.50	200	200	68.50	68.50	200	200	68.50	68.50	200	200
				70	Pesti egyleti bank	40.50	41		Alagut	80	81	94.50	95			94.50	95			94.50	95		
				50	Takarék- és hitelegylet	52.25	52.50		Magyar földhitelintézet 5 1/2%	85	86	85	85			85	85			85	85		
				50	Buda-ó-budai népbank	33	33.50		Magyar jelzálog-bank 5 1/2%	77.50	78	90.30	90.50			90.30	90.50			90.30	90.50		
				100	Iparbank	50	52		Magy. ált. földh. részv.-társ. 4%	86.50	86	84.25	84.50			84.25	84.50			84.25	84.50		
				200	Budai kereskedelmi és iparbank	170	172		Magy. ált. földh. részv.-társ. 5 1/2%	84.50	85	83	83			83	83			83	83		
				500	Pesti kereskedelmi bank	748	750		Pesti kereskedelmi bank 6%	86.25	86.50	83	83			83	83			83	83		
				200	Pesti iparbank	345	375					82.50	83			82.50	83			82.50	83		
				100	Budapesti kézművesbank	67	68	100				137.75	138			137.75	138			137.75	138		
				50	Hivatalnok. hitelegylet I. em.	46	46.50	150				132	132.50			132	132.50			132	132.50		
				50	Kisbirtokos. hitelintézete							110.80	111			110.80	111			110.80	111		
				100	Országos közp. takarékp. 5%	80.50	81					68.50	68.75			68.50	68.75			68.50	68.75		
				1000	Pesti hazai	2275	2300					5.28	5.30			5.28	5.30			5.28	5.30		
				100	Budapesti fővárosi	178	179					8.92	8.96			8.92	8.96			8.92	8.96		
				100	Kőbányai takarékpénztár	49	51					106.50	107			106.50	107			106.50	107		
				100	Külvárosi tanárképző	61	62					111.75	112.25			111.75	112.25			111.75	112.25		
				40	Szentendrei takarékpénztár	42	44					44.20	44.30			44.20	44.30			44.20	44.30		
				80	Ujpesti takarékpénztár	40	42																
				500	Árpádmalom	43	45																
				500	Blumféle	37	40																
				500	Concordia	275	280																
				200	Erzsébet	108	111																
				160	Luiza	145	148																
				200	Molnárak és sütők	230	231																
				500	Hengermalom	785	795																
				300	Victoria	108	110																
				100	Első budapesti	630	635																
				100	Budai gyárudvar	19	20																
				1000	Pannonia	425	430																

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési föltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 egész évre 16 forint
 fél évre 8 „
 negyed évre 4 „

Egyes szám 6 krajczár.

HIRDETÉSEK.

KILLÁN FRIGYES magy. kir. egyetemi könyvtárnál Pesten, váci-utca Drasche-féle házban kapható:

VÁRADY GÁBOR

Országgyűlési levelei

1865—1868.

Kiadta: Szilágyi István.

2 kötet, nagy 8-adrét. Ára 6 forint.

A valódi szakácsság
 vagy legujabb alapos és teljes

PESTI SZAKÁCSKÖNYV

oly gyűjtemény, mely 972 biztos és több évi tapasztalás által jónak bizonyult szabályt foglal magában, mely szerint minden jól rendezett háztartásnál megkívántató hus- és bőjti ételeket, mint szinte a legjobb és legjelesebb csemegéket, süteményeket, kocsonyákat, befőtt gyümölcsöt, fagyaltokat és liköröket stb. legalkalmasabban, legolcsóbban és legizletesebben készíthetni.

Saját tapasztalata és kísérletei után kiadta

egy magyar gazdaszony.
 18 fametszettel.

Hetedik bővített és javított kiadás. 392 lap.
 Ára kötve 1 frt 70 kr.

Hirdetmények dija:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyilttéri petitsor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.

Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül Haasenstein és Vogler hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em.
 Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

TAVASZI IDÉNY-CZIKKEK.

Tavaszi legyezők. legujabb német, papír-, vászon- és selyem-
 50 krig. — Firenzei színművészeti utcai legyezők, igen
 kedvelt újonság díja 1 frt. **Eredeti kínai sétalegyezők** 40 kr.
Pálmalevél-legyezők 20 kr.
Tavaszi faernyőcskék. — Kis tavaszi selyem nap-
 ernyők, legujabb díjat szerint pamut- és selyem-zóvéttel bevanya,
 kiállítások a nagyságukhoz aránylag.
Esernyők, pamutkelemtől 1.50, 2.50; alpacca-zóvétet frt 3.75, 4.50;
 tafata és selyem frt 5.60—10 frt; 11—12 bordások frt
 7.50—10 frt; Vízmentes ruganyesernyő frt 6.50.
Sétabotok nők és gyermekek részére 15—50 krig; természetesen fabotok
 25—80 krig, elegánsabb neműek 1—8 frt; Dobányzó (esibuk)
 botok frt 2.50—10.50. **Törös (töltés) botok** 2.40—12 frt.

Vízmentes rugany esőöltönyök.

Férfiöltöny, fekete, ujjakkal és fejjel, nagyságához és minőségéhez képest frt 10—20,
 drappszínű frt 17—30. Kocsi és lovaglókópon ujjakkal és fejjel frt 12, 25, drappszínű
 frt 21—35. Elegáns double zóvét utcai paltok frt 24—35. Gyermekekbotok nők számára
 fejjel frt 7.50—12. Szabályszerű honvédtiszt-köpenyek.
Kocsi rugany-paltó, lábtakaró gyanánt is használható újonság, mely eső
 süben tökéletesen védi az embert a megázás ellen, darabja 23 frt.

Rugany labdák és ballonok

minden nagyságban, szürkek 10 krtól 1 frt 20 krig, színesek 15 krtól 3 frt.

Lovaglószerkek.

Ang. disznóbőrnyergek urak számára 15 frttől kezdve.
Hölgy- és fiúnyergek. Angol kantárok egyszerűek frt 2.65,
 3.30, kettősök 4—10 frt. **Kengyel-
 vas-szilljak** frt 2.50—3.30. **Nyereg- és kettél-terhelők** frt 2.40—3.50.
Nyeregtakarók (izasztók) 3—5 frt. **Kengyelvasak, nyerges- és
 kocsi-labdák, lovaglósarkantyúk és ostorok** minden nemű.

D. FEVRE

francia Sodavizkészítő-gépeinek gyári raktára.

Ezen gépek, amint azt számtalan hozzártott elismerő levelek által bizonyíthatjuk, leg-
 alkalmasabbak arra, hogy velők kiki saját maga készíthesse ezen époly kelemes, mint az
 egészségnek előnyös pezsgóit.

Árai: frt 8— 10— 12— 14.50 17—
 darabja.
 Használati utasítással, valamint a szükséges porokkal szolgálunk.

Utazó-szerkek.

Kézi és nagyobb bórondók, minden nagyságú fa-utládák
 és kosarak, üres és berendezett utitáskák, tolltettek és ne-
 cessitárok, s minden egyéb szükségletekről külön rajzokkal ellátott árjegy-
 zekkel szolgálunk. — **Paltó-szilljak** gyermekek részére 40—70 kr, nagyok
 80 kr, frt 1.30, vállba függeszhető frt 1.50—1.80.
Női kiegészítők, minden nagyságú, 1—15 frt. **Virág-asztalok**
 vállba függeszhető 3.35—9 frt. **Madárkalkálók** 9 forinttól 30 forintig.

Kerti gyertyatartók **Madárkalkálók**
 gyertyáknak 1 frt. **Petroleumnak** 1.70. **Alra** függeszhető és asztalkakon.
dús választékát ajánlják

KERTÉSZ és EISERT Pesten, 2. szám,

a „magyar király” című szállodával szemközt.
 Irásbeli megbízások gyorsan és figyelemmel eszközöltetnek.